

значення загальних принципів використання і розподілу ресурсів суспільства (трудових, інтелектуальних, фінансових, матеріальних). Ці принципи повинні бути інституціонально розвиненими з подальшим створенням дієвих механізмів для успішного управління освітою. Одними з таких досліджень є інституціональні, бо вони впливають на процес управління у багатьох вищих навчальних закладах країн світу. При цьому інституціональні дослідження можуть цілком відрізнятися в залежності від країни або від навчального закладу. Ця відмінність залежить від різних факторів. Ними можуть слугувати характеристика студентського і викладацького контингенту, їхнього ринку праці, а також від того, як побудований процес прийняття рішень в університетах, тощо. В сучасних умовах система вищої освіти України досить активно інтегрується в освітній простір в рамках Болонського процесу. Тим паче, така необхідність підведення її до світових стандартів повинна бути поступовою і в подальшому стабільною.

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що аналіз різних підходів до визначення терміна «соціальний інститут» дозволив представити систему освіти його окремим сегментом. СІ освіти відіграє важливу роль в процесі нормального функціонування і розвитку всього людства. Важливо стверджувати, що з моменту впровадження Болонського процесу в український освітній простір зроблено багато корисного для вдосконалення і розвитку системи вищої освіти України. Проте, загалом інституціональне середовище освіти, як СІ все ж таки вимагає і подальшого розвитку.

Перелік посилань:

1. Дюркгейм Э. Педагогика и социология // Социология, ее предмет, метод, предназначение / Пер. с фр. А.Б. Гофман. – М.: Канон.-1995.- С.244-265.
2. Дюркгейм Э. Социология образования // Пер. с фр. Т.Г. Астаховой.; Научи, ред. В.С. Собкин. В.Я. Нечаев. – М.: ИНТОР. – 1996.
3. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем. / Общ. ред. 10. Н. Давыдова – М: Прогресс. 1990
4. Парсонс Т. Понятие общества: компоненты и их взаимоотношения // Американская социологическая мысль. – М. – 1996. – С. 494-526.
5. Манхейм К. Диагноз нашего времени.: Пер. с нем. и англ. М. : Юрист. 1994 : Филиппов. Ф.Р. Социология образования – М. : Наука. 1980.;
6. Нечаев В.Я. Социология образования. – М.: Изд-во МГУ, 1992.
7. Петти У. Трактат о налогах и сборах. Verbum Sapientii (Слово мудрым). Разное о деньгах: Избранные работы : пер. с англ. / Уильям У. Петти ; ред. М. Смит. – М. : Ось-89, 1997. – 110 с.
8. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / Адам Смит ; пер. с англ. Владилена Афанасьева. – М. : ЭКСМО, 2007. – 960 с.
9. Милль Дж. С. Основы политической экономии с некоторыми приложениями к социальной философии / Джон Стюарт Милль ; пер. с англ. В. Боброва, В. Бомкина, А. Калинина, П. Ключкина, В. Рысина, А. Соколова, Р. Столпер. – М. : Эксмо, 2007. – 1040 с.
10. Колесниченко Л. Ф. Эффективность образования / Л. Ф. Колесниченко, В. Н. Турченко, Л. Г. Борисова. – М. : Педагогика, 1991. – 269 с.
11. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда // Э. Дюркгейм. О разделении общественного труда. Метод социологии. – М.: Наука, 1991. – С. 3-390.
12. Спенсер Г. Основания социологии. Т. 2 // Спенсер Г. Сочинения. / Под общ. ред. Н.А.Рубакина : В 7 т. Т.4. – СПб. : Издатель – 1898. – 707 с.
13. Veblen T. The Theory of the Leisure Class: An Economic Study in the Evolution of Institutions / T. Veblen. – United States. – Macmillan. – 1899. – 400 p.
14. Фролов С.С. Социология / С.С. Фролов. – М: Логос, 2001. – 378 с.
15. Иноземцев В.Л. За пределами экономического общества. Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире / В.Л. Иноземцев. – М.: Academia, 1998. – 640 с.
16. Семенов С.Н. Российская высшая школа в условиях глобализации / С.Н. Семенов, А.Н. Семенова // Философия образования. – 2005. – С. 31-33.

РЕІНТЕГРАЦІЯ МІГРАНТІВ В УКРАЇНІ: ПРОГРАМНИЙ ПІДХІД

О.О. Чуприна, канд. держ. упр., доцент

Донецький державний університет управління, м. Маріуполь

В сучасних умовах значно активізувались міграційні процеси, поступово вносячи зміни в українське суспільство і залучаючи близько десяти відсотків співвітчизників.

Слід акцентувати увагу на тому, що економічно обумовлені коливання кількості населення та пов'язані з цим міграційні рухи істотно впливають на розвиток національних економік у середньо- та довгостроковій перспективі, перетворюючись з тимчасового явища на структурний елемент економіки багатьох країн і потужне джерело її розвитку.

Однак, підвищення рівня еміграції, в тому числі висококваліфікованих фахівців та молоді, поступова трансформація тимчасової трудової міграції на постійну негативно впливає на вікову та кваліфікаційну структуру робочої сили, демографічну ситуацію в країні.

Україна зацікавлена в поступовому поверненні довгострокових трудових мігрантів та емігрантів, які виявляють або за певних умов можуть виявити готовність до повернення. Однак, у цьому контексті постає проблема реінтеграції в соціум, який змінився за період їх відсутності.

За визначенням Міжнародної організації з міграції, реінтеграція являє собою повторне включення людини в групу або процес, наприклад, включення мігранта в суспільство країни свого походження [1, с. 82].

Повертаючись в Україну, колишні довгострокові трудові мігранти та емігранти стикаються з певними проблемами, пов'язаними з процесами реінтеграції та реадаптації. Серед основних з них слід виокремити наступні: проблеми зайнятості на вітчизняному ринку праці, високий рівень безробіття; несприятливі умови для розвитку власної справи (самозайнятості); низький рівень оплати праці; вирішення житлових питань; соціо-культурна реадаптація до місцевої громади; правова реадаптація.

У вирішенні цих проблем громадяни потребують певної підтримки. Оскільки не знаходячи варіантів їх вирішення, колишні мігранти знов можуть шукати кращого життя закордоном.

Результати досліджень свідчать, що діяльність, яка спрямована на сприяння добровільному поверненню та подальшу реінтеграцію, здійснюється міжнародними організаціями, деякими приймаючими країнами та країною походження мігрантів.

Зазначимо, що питання реінтеграції знайшло відображення в українському законодавстві, в якому вказується на доцільність створення необхідних умов для повернення та реінтеграції українських мігрантів в українське суспільство та акцентується увага на необхідності формування загальнодержавної програми сприяння зворотній міграції та реінтеграції трудових мігрантів, які повертаються [2, 3].

При цьому відповідальним за реінтеграцію мігрантів є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері праці та соціальної політики, зайнятості населення та трудової міграції. Центральні та місцеві органи виконавчої влади у межах своїх повноважень сприяють реінтеграції трудових мігрантів, які виявили намір повернутися або повернулися в Україну.

Однак, незважаючи на важливість проблеми і акцентування уваги на законодавчому рівні, в Україні досі відсутні програми, спрямовані на реінтеграцію мігрантів. Тому є необхідність у формуванні і реалізації Державної програми сприяння зворотній міграції та реінтеграції мігрантів, які повертаються.

Основною метою програми має стати заохочення до повернення українських мігрантів та створення умов для ефективного залучення довгострокових мігрантів до соціально-економічного розвитку України.

Вважаємо доцільним реалізацію цієї програми у часі здійснювати в 2 етапи: під час перебування за кордоном та після повернення в Україну.

Серед основних блоків програми слід виокремити наступні: інформаційна підтримка; сприяння працевлаштуванню та створенню власного бізнесу; сприяння економічній реінтеграції; соціальна, культурна і психологічна підтримка; правова допомога.

Отже, слід наголосити, що впровадження і реалізація Державної програми сприяння зворотній міграції та реінтеграції мігрантів надасть змогу підтримати цих громадян у вирішенні нагальних проблем, сприятиме їх участі в економічному, суспільному, культурному та політичному житті держави, дозволить зберегти в країні цінний людський капітал.

Перелік посилань:

1. *International Migration Law. Glossary on Migration.* – Geneva: International Organization for Migration, 2011. – 185 p.
2. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 482-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-p>.
3. Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» (від 05.11.2015 р. № 761-VIII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/761-19>